

JVG - Hehkuu

Suomiräppiä, uhka vai mahdollisuus?

Olemme Norssilla 5.-luokkalaisten kanssa perehtyneet JVG:n kappaleeseen *Hehkuu*. Lyriikoiden työstämisessä olemme edenneet niinkin pitkälle, että etsimme yhdessä kaikki kappaleesta löytyvät riimit ja sanapainotukset kuuntelemalla kappaletta tarkkaan (ryhmäräppäämisen kannalta tärkeä seikka). Lisäksi pohdimme, millä tavalla paino kielessä (etenkin suomen kielessä) toimii. Alla ote opetusdioista:

Paino tarkoittaa kielitieteessä sitä, että jokin puheen osa tuodaan esiin.

Erikseen voidaan erottaa sanapaino ja lausepaino.

- *Sanapaino* tarkoittaa yksittäisen sanan sisäistä painotusta. Suomen ja unkarin kielissä sanapaino on aina ensimmäisillä tavuilla.
- *Lausepaino* tarkoittaa sitä, että pidemmässä puheenjaksossa korostetaan tiettyä sanaa tai sanoja.

Tekstiä on paljon, tempo on nopea ja kappaleessa on paljon slangisanoja, jotka saattavat aiheuttaa suomea äidinkielenään puhuvallekin haasteita. Alta jonkinlainen lista kappaleessa esiintyvistä vaikeista sanoista:

*Haippi, Gigi, Hima, Laiffi, Koutsu,
Prossa, Dösä, Sipuli pettää, Future*

Näiden hankalien sanojen lisäksi lyriikoissa on havaittavissa tavujen ja kirjainten puuttumisia. Tämäkin voi tuntua hämmentävältä vieraskielisen oppilaan mielestä, etenkin jos hän on oppinut suomea kirjojen avulla ja kouluympäristössä, eikä esimerkiksi kavereiden seurassa.

Kulttuurisesti suominäp on erittäin sidoksissa Suomeen maana ja tietynlaiseen kielenkäyttöön. Genreeseen voi olla vaikeaa päästä kunnolla “sisälle”, mikäli oma kulttuuri on todella kaukana. Näkisin kuitenkin, tämäntyyppisten tekstien käyttö voivan koulukontekstissa olla sekä uhka että mahdollisuus. Oppilas saattaa kokea kielen antavan enemmän yhteenkuuluvuutta samanikäisten kanssa ja huomata, että hän osaa englannin kielen kautta päätellä mitä tietyt sanat tarkoittavat. Hänelle voi kehittyä koulukielen lisäksi “katu-uskottavampi urbaani sanavarasto”, jolla parhaassa tapauksessa on positiivinen vaikutus myös itsetuntoon jossain määrin.

Tosiasiata on kuitenkin mielestäni se, ettei kaikkialla Suomessa käytetä samanlaista kieltä kuin suominäp -kappaleissa ja tämäkin kannattaa pitää mielessä. Kuvittelisin, että kappaleen kielenkäyttö voi tuntua suhteellisen vieraalta myös pienessä pohjoisessa kyläkoulussa. Tämä on kuitenkin vain minun omaa spekulointia.

Tukisin vieraskielistä oppilasta seuraavin tavoin:

Selittäisin, mistä kappaleesta on kyse

- Mistä lauletaan ja räpätään
- Räpille ominainen kielenkäyttö, kirjainten ja tavujen mahdollinen poisjääminen

Pieni pätkä kerrallaan, sanoja on todella paljon!

→ Ensin voi keskittyä kertosäkeistöön, näin teimme myös suomenkielisten oppilaiden kohdalla

- Tekstin haltuun ottaminen lukemalla, ei suoraan räppiä
- Mahdollisesti taustanauha, jossa hitaampi tempo

Pyytäisin tutkimaan tekstiä ja alleviivaamaan sekä tuttuja että haasteellisia sanoja

→ Löytyykö mitään kosketuspintaa, mihin voi tarttua ja minkä päälle voi rakentaa uutta

- Erityisen paljon huomiota vaikeisiin kohtiin ja sanoihin

Kappaleen kuuntelu auttaa!

Tärkeintä on luoda yleiskäsitys ja -ymmärrys

- Oppilaan osallistuminen toimintaan muiden oppilaiden kanssa on ensisijaista!